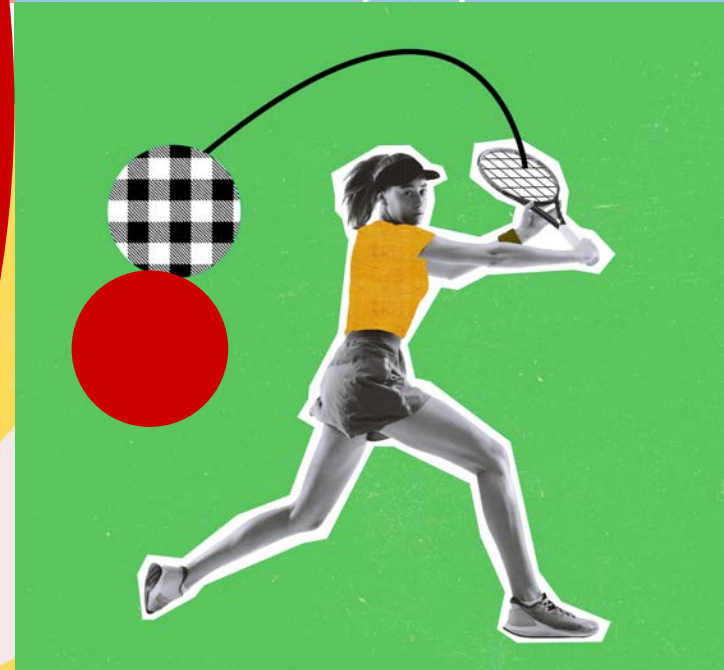

Plan van aanpak Sociaal veilige sport

Utrechts Sportakkoord II

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
1.1 Leeswijzer	4
2. Definities	5
3. Schets Utrechtse situatie	7
3.1 Versterking van scheidslijnen in de stad	7
3.2 Discriminatie en uitsluiting bij Utrechtse sportverenigingen	7
3.3 Utrechtse voorbeelden van positieve sportcultuur	8
3.4 Uitdagingen voor sportaanbieders	9
4. Utrechtse aanpak	10
4.1 Inzetten op maatwerk en intrinsieke motivatie	10
4.2 Actielijn 1: Bekend maken van goede voorbeelden en bewustzijn vergroten	11
4.3 Actielijn 2: Zorgen voor passende ondersteuning	12
4.4 Actielijn 3: Samen leren en verbeteren	13
5. Financiën	16
6. Monitoring	17
Bijlage Participatieverslag Plan van aanpak Sociaal veilige sport	18
Colofon	20

Voorwoord plan van aanpak sociaal veilige sport

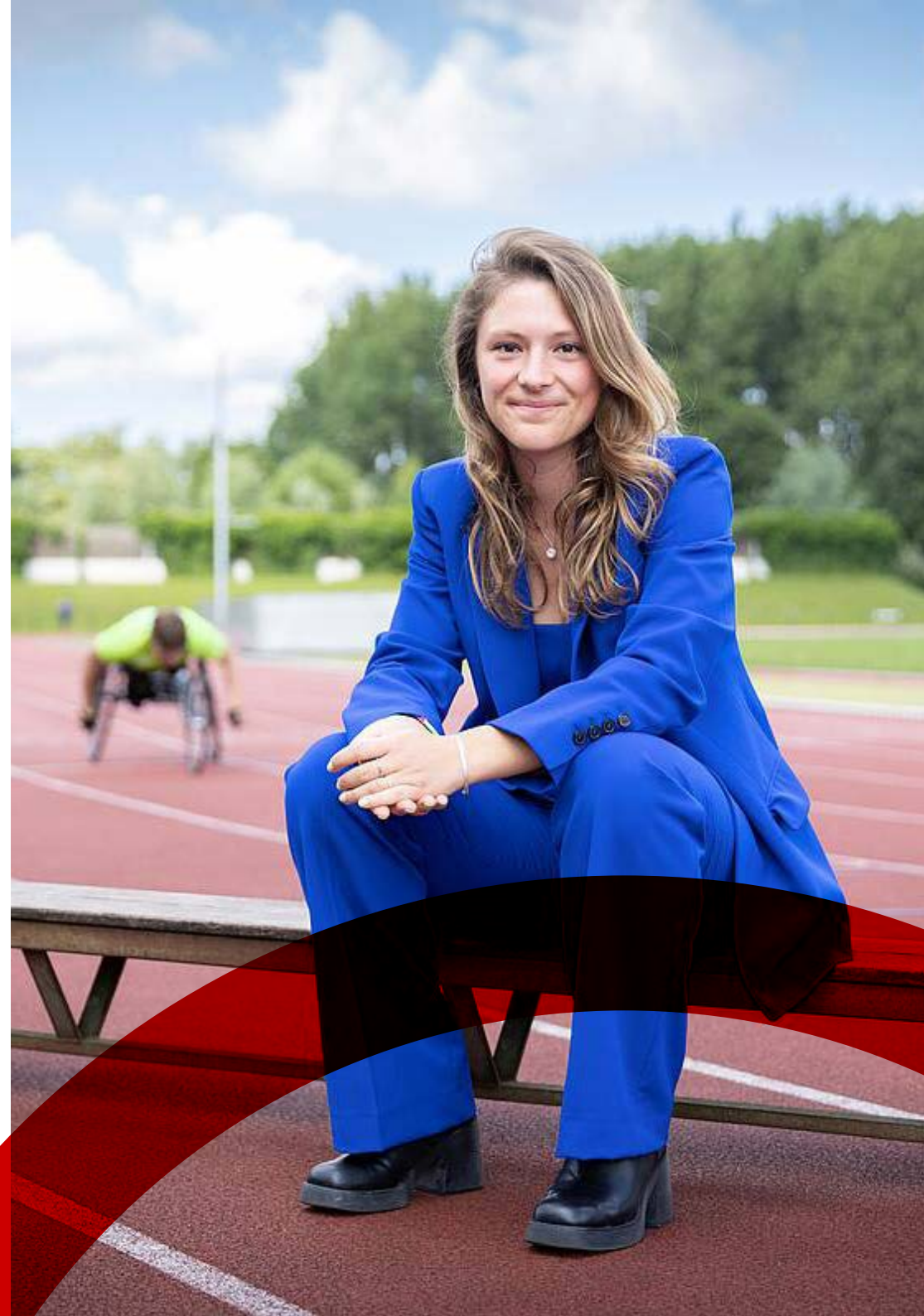
Utrecht heeft een levendig sport- en verenigingsleven. De stad biedt goede faciliteiten en activiteiten voor alle inwoners. Sporten en bewegen zijn goed voor de Utrechters. Naast ontspanning, beweging en (mentale) gezondheid, draagt het ook bij aan talentontwikkeling en het ontmoeten van nieuwe mensen. Ons doel is daarom dat elke Utrechter met plezier kan sporten in een gezonde, inclusieve en veilige omgeving, waar iedereen zich welkom voelt - van amateur tot topsporter.

Iedereen aan het sporten en bewegen krijgen kan alleen als deze Utrechters ook veilig zijn en zich veilig voelen. Helaas voelen nog te veel mensen zich niet welkom en veilig op en rond sportvelden of binnen sportverenigingen, ook in Utrecht. Dat moet veranderen. Daarom hebben we samen met Utrechters, sportaanbieders, kennisinstellingen en SportUtrecht een plan van aanpak ontwikkeld voor een sociaal veilige Utrechtse sportomgeving. Dit plan komt voort uit het Utrechts Sportakkoord II “Samen Sterker” en ons sportbeleid.

Een aanpak voor sociale veiligheid moet meer zijn dan een papiertje aan de muur van de kantine met opgelegde normen. Ik ben blij dat sportclubs in Utrecht met elkaar in gesprek gaan over sociale veiligheid binnen hun clubs, alleen dan is echte verandering mogelijk. Elke club kijkt nu zelf wat ze kunnen doen om de sociale veiligheid te vergroten. Clubs moeten problemen zoals discriminatie, uitsluiting en grensoverschrijdend gedrag, naast de normstelling, ook bespreekbaar maken en laten zien hoe het moet.

Dit vraagt een lange adem van alle betrokkenen: sportclubs, vrijwilligers, professionals, sporters, supporters en de gemeente. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat elke Utrechter zich veilig en welkom voelt tijdens het sporten. Daar gaan we de komende jaren keihard aan werken.

Eva Oosters
Wethouder Sport

1. Inleiding

Grensoverschrijdend gedrag bij sport en bewegen komt veel voor. Landelijk onderzoek laat zien dat bijna de helft van de Nederlanders (tussen 18-50 jaar) in hun jeugd in georganiseerd sportverband een gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt die impact op hen heeft achtergelaten.¹ Dit is ook terug te zien in het aantal meldingen, dat stijgend is. In 2022 ontving Centrum Veilige Sport Nederland 1050 meldingen; een toename van 74,1% t.o.v. 2021.² Deze meldingen gaan over alle vormen van grensoverschrijdend gedrag. De stijging van meldingen is een goed teken. Aandacht voor grensoverschrijdend gedrag groeit en meer mensen nemen de stap om een melding te maken. Tegelijkertijd laat het zien dat grensoverschrijdend gedrag in de sport een hardnekkig probleem is, waar we gezamenlijk tegen moeten optreden.

Sport kan ook juist verbinden. Tijdens het sporten treffen mensen elkaar, of dat nu tijdens een bootcamp in het park is, een wedstrijd op het voetbalveld of aan het volleybalnet in één van onze hallen. Sporten is spelen, ontspannen, ontmoeten en plezier maken. Positieve en plezierige sportervaringen zijn essentieel, want als je niet meer het gevoel hebt dat je verder komt in de sport, als het niet meer gezellig is, of als je te vaak vervelende opmerkingen hoort, kan je uitgekeken raken op de sport en kan dit zelfs een reden zijn om helemaal te stoppen. De Utrechtse ambitie is dat iedereen in een veilige omgeving en met plezier kan sporten, omdat dit bijdraagt aan een gezond en gelukkig leven. Wanneer we het in dit plan hebben over sportaanbieders, sporten en sportcultuur, gaat dit ook over sportief bewegen.

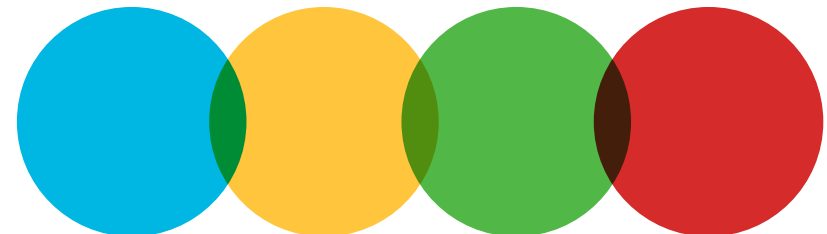
Dit plan is een van de acties uit het Utrechts Sportakkoord II “[Samen sterker](#)” en beschrijft de aanpak om in de periode 2024-2026 toe te werken naar een sociaal veiliger sport als onderdeel van een brede, positieve sportcultuur. We streven ernaar dat sportaanbieders ten minste **preventieve maatregelen** nemen en weten wat zij moeten doen **wanneer zich een incident voordoet**. Via drie actielijnen bieden we ondersteuning op maat. Deze actielijnen zijn:

1. Bekend maken van goede voorbeelden.
2. Zorgen voor de juiste ondersteuning om aan de slag te gaan.
3. Samen leren en verbeteren.

1.1 Leeswijzer

In dit plan beginnen we met het definiëren van belangrijke bergrippen zoals sociale veiligheid, positieve sportcultuur en vitale sportaanbieder. Daarna zoomen we in op de context van Utrecht om te kijken waar we staan en welke uitdagingen we zien. Als laatste gaan we in op de Utrechtse aanpak en beschrijven we de gekozen acties.

In dit plan van aanpak wordt gesproken over ‘we’, daarmee worden de gemeente en SportUtrecht bedoeld. Dit plan van aanpak is in nauwe samenwerking opgesteld. Veel van de punten in de actielijnen vallen binnen de opdracht van SportUtrecht en zullen dus ook door SportUtrecht worden uitgevoerd.

¹ N. Schipper-van Veldhoven, J. Mulder, B. Cuelenaere, R. Zandvliet, K. Farzan, & M. Reijnen (2022): [Transgressive Behavior in Dutch Youth Sport](#). Social Sciences 11: 348.

² [Jaarverslag](#) Centrum Veilige Sport Nederland (2022).

2. Definities

Woorden als positieve sportcultuur, sociale veiligheid en pedagogisch klimaat worden vaak door elkaar gebruikt en kunnen voor verwarring zorgen. Daarom lichten we hier enkele belangrijke termen toe.

Vitale sportaanbieders zijn van groot belang in het Utrechts sportlandschap, want ze voorzien in een goed en bereikbaar sportaanbod. Daarmee bedoelen we sportverenigingen en anders georganiseerde sport zoals een hardlooptroep, fitnessscholen of 3x3 basketbal in de openbare ruimte. Een vitale sportaanbieder draagt zorg voor een positieve sportcultuur en heeft dus de financiële en organisatorische basis op orde voor een passend, inclusief en toegankelijk aanbod.

Met een **positieve sportcultuur** bedoelen we een omgeving waar sporters met respect worden behandeld en gelijke kansen krijgen, waar ze plezier hebben en worden uitgedaagd en waar actief wordt gewerkt aan sociale veiligheid. Een positieve sportcultuur zorgt voor meer plezier, wat de kans vergroot dat de deelnemers ook blijven sporten. Daarnaast draagt een positieve sportcultuur bij aan verbondenheid binnen de club, wat positieve effecten heeft op bijvoorbeeld de actieve betrokkenheid van leden. Het is een belangrijke basis voor het organiseren van de sport.

Samen met SportUtrecht en (vitale) aanbieders werken we aan een positieve sportcultuur. Dit benaderen we vanuit drie invalshoeken

- (A) Een sociaal veilige omgeving;
- (B) waarin iedereen kan meedoen;
- (C) en (sport)plezier en ontwikkeling centraal staan.

Grensoverschrijdend gedrag is in drie vormen te onderscheiden:

- a. **Emotioneel**, zoals schelden, microagressies, vernedering, discriminatie, intimidatie of pesten.
- b. **Lichamelijk**, zoals een vechtpartij, het slaan met voorwerpen of iemand opzettelijk pijn doen.
- c. **Seksueel**, zoals ongewenste aanrakingen of handelingen, bekeken worden of ongewenst foto's maken (en doorsturen) in kleedkamers.³

A) In een **sociaal veilige omgeving** bestaat een duidelijk kader voor gewenst en ongewenst gedrag. Sportaanbieders spelen een belangrijke rol in het stellen van de norm, maar er is ook ruimte voor het bespreken van grenzen, omdat deze voor ieder individu anders kunnen zijn. In een sociaal veilige omgeving wordt zoveel mogelijk gedaan om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Mocht dat toch gebeuren, dan weten betrokkenen bij de sportaanbieder (al dan niet via protocollen) op een adequate manier te reageren en de juiste ondersteuning te vinden.

³ [Feiten en cijfers- Centrum Veilige Sport Nederland Feiten en cijfers- Centrum Veilige Sport Nederland](#)

Het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag begint bij het bespreekbaar maken van grenzen en de gewenste norm. In sommige gevallen, zoals bij aanranding of discriminatie, zijn deze normen juridisch vastgelegd. Bij pesten, agressie of liefdesrelaties tussen trainers en sporters onderling, is het aan de sportomgeving zelf om normen te stellen. Dit is niet makkelijk, want wat voor de één 'maar een grapje is', is voor de ander een kwetsende, discriminerende opmerking. Het is daarom belangrijk hier continu het gesprek over te voeren, dit maakt normen en afspraken duidelijk en maakt het makkelijker om elkaar hierop aan te spreken. Er zijn hulpmiddelen voor beschikbaar, zoals de richtlijnen van NOC*NSF of informatievoorziening via Centrum Veilige Sport Nederland of Discriminatie.nl.

B) Iedereen kan meedoen betekent dat Utrechters zich thuis voelen op een sportplek die bij hen past. Het bevorderen van inclusie en het tegengaan van discriminatie en uitsluiting is mogelijk door sportaanbod toegankelijk te maken voor specifieke behoeften of door acties om discriminatie en uitsluitingsmechanismen tegen te gaan.

C) De laatste invalshoek van een positieve sportcultuur is het centraal staan van plezier en ontwikkeling. Dat is cruciaal voor het behouden en versterken van de intrinsieke motivatie om te sporten. Wie met plezier sport, ontwikkelt zich ook op sociaal, emotioneel, cognitief en motorisch gebied. Sporters gaan langer door en creëren meer zelfvertrouwen, eigenwaarde en sociale verbondenheid.⁴ Trainers en coaches spelen hier een belangrijke rol in. Met goede pedagogische en didactische vaardigheden zijn ze beter in staat om de ontwikkeling en het plezier bij sporters te stimuleren. Ze hebben ook een belangrijke rol in het zorgen voor een veilige omgeving: als autoriteit kunnen ze de norm stellen door middel van voorbeeldgedrag of via het handhaven bij incidenten. Niet alleen de coaches en trainers hebben hier een rol in, bijvoorbeeld ook ouders langs de lijn.

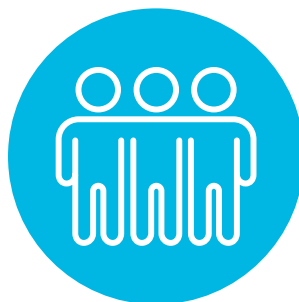
⁴ N. Schipper-van Veldhoven (2016): [Sport en lichamelijke opvoeding in pedagogisch perspectief, een gouden kans.](#)

3. Schets Utrechtse situatie

In dit hoofdstuk beschrijven we de sociale (on)veiligheid in Utrecht, wat we daaraan al doen en de uitdagingen waar sportaanbieders mee te maken hebben.

3.1 Versterking van scheidslijnen in de stad

Sociale onveiligheid of discriminatie-incidenten zijn niet uniek voor de sport, het gaat om een breder maatschappelijk probleem. Ook bij onderwerpen zoals klimaat, lhbtqi+ en migratie neemt polarisatie toe. Zoals beschreven in de [beleidsnota 'Inclusie en Diversiteit'](#), worden scheidslijnen tussen groepen bewoners scherper, leven ze meer langs elkaar of komen zelfs tegenover elkaar te staan. Dit heeft invloed op de maatschappelijke cohesie, de leefbaarheid en veerkracht van de stad. De verscherpte verhoudingen komen ook tot uiting in de sport, zeker in de competitiesport waar emoties hoog kunnen oplopen.

⁵ Het Mulier Instituut; R. Cremers, R. Visser & A. Elling (2023): [Sportbestuurders over discriminatie en inclusie bij Utrechtse sportclubs](#).

⁶ Database KNVB, mei 2023.

⁷ Uitleg over de werkgroep gelijke kansen in sport is te vinden in H4.4 in het tekstvak.

3.2 Discriminatie en uitsluiting bij Utrechtse sportverenigingen

Onderzoek van het Mulier Instituut (2023) laat zien dat ongeveer de helft van Utrechtse sportverenigingen een vorm van antidiscriminatiebeleid en/of diversiteitsbeleid heeft.⁵ Ook liet het zien dat de helft van de bestuurders behoefte heeft aan ondersteuning om discriminatie tegen te gaan, bijvoorbeeld via duidelijke anti-discriminatie protocollen. Een kwart van de bevroegde verenigingsbestuurders geeft aan één of meerdere discriminatie-incidenten te hebben meegemaakt, vooral bij teamsporten. Deze incidenten hadden het vaakst betrekking op huidskleur en/of herkomst, gevolgd door seksuele oriëntatie, geslacht en genderidentiteit. Het Utrechtse voetbal zag in 2023 een stijging van het aantal tuchtzaken bij de KNVB en 6% van de ruim 700 meldingen van agressie en discriminatie op de Nederlandse velden kwamen uit Utrecht.⁶

In de werkgroep 'Gelijke kansen in sport'⁷ is in verschillende sessies aandacht besteed aan ervaringen met discriminatie en uitsluiting in de Utrechtse sport, bij wie dit voorkomt en wat voor effect dit heeft. Discriminatie en uitsluiting kan bij iedereen in de sportomgeving voorkomen. Denk daarbij aan trainers, scheids- en grensrechters, ouders, bestuursleden, supporters en vrijwilligers. Discriminatie en uitsluiting komt voor tijdens het sporten maar ook online via social media en in whatsapp-groepen. Een van de leden zei: *Als je 'anders' bent, kun je uitgesloten worden. Dat kan er al in zitten als je niet rookt, drinkt, ouders met andere kleding hebt of ouders hebt die niet actief zijn bij de club in het bestuur of als vrijwilliger.'*

De leden van de werkgroep hebben verschillende ervaringen met uitsluiting en discriminatie gedeeld. Deze hadden betrekking op geloof, cultuur,

geaardheid, (gender) expressie en beperking. Lhbtqia+ inwoners ervaren uitsluiting onder andere in de kleedkamer en bij inwoners met een beperking werd fysieke toegankelijkheid van sportvelden benoemd. Zo werd er een voorbeeld gegeven over parkeren: *‘Er zijn vaak maar 2 parkeerplekken voor mensen met een beperking, en hoe los je dit op bij teamwedstrijden?’* Ook wordt discriminatie ervaren via wachtlijsten: *‘voor Johan is er wel plek, voor Mohamed niet’*. De leden van de werkgroep geven ook aan dat clubs waar meer witte kinderen spelen als ‘beter’ worden gezien.

Ervaringen van discriminatie en uitsluiting kunnen grote gevolgen hebben. De werkgroepsleden geven aan dat het kan leiden tot minder sportplezier, stoppen met sporten of zelfs nooit beginnen. Het heeft ook bredere negatieve effecten zoals verdriet, boosheid, agressie, depressie, overgewicht, mentale eenzaamheid, afglijden in een sociaal isolement of het ontwikkelen van onzekerheid, een gevoel van minderwaardigheid en angsten. Wat zij ook zien is dat het soms leidt tot een waakzaamheid of ervaring van afstand tot de Nederlandse cultuur en maatschappij. Veel ervaringen met uitsluiting en discriminatie kunnen ervoor zorgen dat iemand naar binnen keert en zich terugtrekt. De leden zien dat ervaringen met discriminatie en uitsluiting op andere plekken worden meegenomen naar de sportomgeving. *‘Het voedt wantrouwen en kan gevolgen hebben zoals polarisatie.’*

3.3 Utrechtse voorbeelden van positieve sportcultuur

In Utrecht werken de gemeente, SportUtrecht sportaanbieders en andere betrokkenen aan een positieve sportcultuur. Stimuleren van een positieve sportcultuur is onderdeel van de opdracht van SportUtrecht. De stichting werkt samen met organisaties zoals Centrum Veilige Sport Nederland aan het bespreekbaar maken van sociale (on)veiligheid, bijvoorbeeld via de campagne ‘Blijf je stil of praat je erover’, die in 2021 door SportUtrecht werd gelanceerd.

Meer en meer sportaanbieders voldoen aan (een deel van) de basiseisen sociale veiligheid. De SportUtrecht Scan van 2022 laat zien dat van de bevraagde sportaanbieders 40% VOG's aanvraagt voor haar vrijwilligers, 55% over een vertrouwenscontactpersoon beschikt, 69% met gedragsregels werkt, en 36% trainers op pedagogisch-didactisch vlak opleidt. Vergeleken met eerdere jaren groeien deze aantallen.

Foto: Juri Hiensch

Basiseisen sociale veiligheid (de 4V's zoals ontwikkeld door NOC*NSF)

1. **Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)** voor trainers en coaches die sportles geven aan kwetsbare doelgroepen (o.a. kinderen).
2. **Vertrouwenscontactpersoon** als aanspreekpunt op de club.
3. Werken met **gedragscode**.
4. **Pedagogisch-didactisch trainen** van trainers en coaches.

Veel sportaanbieders in Utrecht gaan verder dan de basiseisen sociale veiligheid, en werken op hun eigen manier aan sociale veiligheid en een positieve sportcultuur. Zo deden elf sportaanbieders mee met de Week van Respect, werd PVC voetbal genomineerd voor de [sportprijs](#) voor het maken van hun gedragsregels ‘Basis-elf’ en won Ingmar Creutzburg van [Tigers Gym](#) de prijs voor sportaanbieder van het jaar voor de manier waarop de kickboksclub zorgt voor aandacht voor sporters en een positieve sfeer. [Hockeyclub Rijnvliet](#) heeft via o.a. aanvoerdersbanden expliciet aandacht voor inclusie. De [turnvereniging U-turn](#) zorgt voor een veilige haven voor de LGBTQIA+ gemeenschap en [hockeyclub USHC](#) heeft de kledingvoorschriften aangepast zodat spelers zelf mogen kiezen of zij een rokje of broekje aan willen. Een ander voorbeeld is het samenwerkingsverband ‘Vuist tegen Discriminatie’ waar zeven Utrechtse vechtsportclubs zich samen met het Nederlands Instituut voor Vechtsport en Maatschappij (NIVM) inzetten tegen discriminatie.

Ook vanuit de aanpak [straatintimidatie](#) zijn mooie samenwerkingen ontstaan met de sport. Zo gaat MHC Fletiomare aan de slag met de omstander interventietraining tegen straatintimidatie, die handelingsperspectief biedt bij grensoverschrijdend gedrag. Denk bijvoorbeeld aan het nageroepen worden onderweg naar de training of tijdens het wielrennen of skaten in de openbare ruimte.

3.4 Uitdagingen voor sportaanbieders

Ondanks de goede voorbeelden die Utrecht rijk is, worden ook verschillende uitdagingen genoemd die het bereiken van een sociaal veilige sport bemoeilijken. Zo is grensoverschrijdend gedrag een moeilijk bespreekbaar onderwerp, staan sportaanbieders op dit moment al onder druk en kunnen zij niet altijd de juiste ondersteuning vinden.

3.4.1 Moeilijk bespreekbaar

Het bespreekbaar maken van seksueel en emotioneel grensoverschrijdend gedrag is moeilijk. Wanneer het gaat over seksueel grensoverschrijdend gedrag is vaak sprake van schaamte.⁸ Bij discriminatie en uitsluiting wordt het gesprek snel emotioneel en persoonlijk. Dit is niet uniek voor de sport, overal in de samenleving zijn deze onderwerpen moeilijk bespreekbaar.⁹ De werkgroep gelijke kansen in de sport¹⁰ kwam tot de conclusie dat discriminatie binnen de sport lijkt te zijn genormaliseerd, vooral in de competitiesport. Dit aanpakken vraagt veel van sportaanbieders. Soms is er sprake van handelingsverlegenheid waardoor sporters, ouders, trainers en vrijwilligers elkaar moeilijk aan durven te spreken op gedrag dat als ongewenst wordt ervaren. Soms worden discriminatie en uitsluiting ook niet als zodanig (h)erkend.¹¹ Sportverenigingen vormen gemeenschappen

van leden (gelijken) en er zijn vaak sterke vriendschappelijke banden die het bespreken van de sportcultuur kunnen bemoeilijken. Het gesprek aangaan over grensoverschrijdend gedrag is niet leuk, maar wel nodig. Het voeren van moeilijke gesprekken en het durven toegeven dat niet alles altijd goed gaat, zorgt uiteindelijk voor meer binding en plezier.

3.4.2 Sportclubs onder druk

Er ligt dus een belangrijke taak voor sportaanbieders, maar zij geven aan op dit moment al veel druk te ervaren.¹² Anno 2024 komt er veel kijken bij het organiseren van een sportclub, terwijl al dat werk bij verenigingen op de schouders van een steeds kleiner wordende groep vrijwilligers komt te liggen, en bij anders georganiseerde sportaanbieders vaak al afhankelijk is van één of enkele personen. Het werken aan een positieve sportcultuur en een sociaal veilige omgeving krijgt hierdoor niet altijd de benodigde aandacht, soms pas op het moment dat zich een incident van grensoverschrijdend gedrag voordoet.

3.4.3 Het vinden van de juiste ondersteuning

Sportverenigingen en anders georganiseerde sportaanbieders weten niet altijd wat sociale veiligheid precies inhoudt, hoe je hier als club aan kan werken en welke ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar zijn. Ondanks de inzet van onder meer SportUtrecht blijft dit tekort in gesprekken terugkomen. Niet alle ondersteuningsmiddelen zijn geschikt of beschikbaar voor elk type sportaanbieder, zoals de Regeling Gratis VOG. Via deze regeling kunnen vrijwilligers die actief zijn in de sport gratis een VOG aanvragen, met uitzondering van betaalde trainers die vaker actief zijn bij anders georganiseerde sportaanbieders.

⁸ Feiten en cijfers- Centrum Veilige Sport Nederland

⁹ Kennisplatform Integratie en Samenleving; H. Felten en R. Broekroelofs (2022): [Wat werkt bij het verminderen van discriminatie?](#)

¹⁰ Uitleg over de werkgroep gelijke kansen in sport is te vinden in H4.4 in het tekstvak.

¹¹ Het Mulier Instituut; R. Cremers, R. Visser & A. Elling (2023): [Sportbestuurders over discriminatie en inclusie bij Utrechtse sportclubs.](#)

¹² Mulier Instituut; J. van Kalmthout, R. de Kwaasteniet, S. Nouwens, M. Stuij (2023): [Verenigingsondersteuning bij regeldruk, verduurzaming en sportklimaat.](#)

4. Utrechtse aanpak

Onze ambitie is dat iedereen in een veilige omgeving en met plezier kan sporten, omdat dit bijdraagt aan een gezond en gelukkig leven. Een sociaal veilige sport is essentieel voor een vitale sportaanbieder want alleen daarin komt de verbindende kracht van sport en haar positieve meerwaarde tot haar recht. Dit bereiken vraagt om een verandering van cultuur. Dat kunnen we als gemeente niet alleen. We zijn aanjager en verbinder, maar voor het realiseren van duurzame verandering is de bijdrage nodig van sportaanbieders, sporters en alle andere betrokkenen. Binnen de Utrechtse aanpak doen we dit aan de hand van de methode 'waardierend vernieuwen'. Daarmee werken we gezamenlijk aan de benodigde verandering door te onderzoeken wat werkt, waar we naartoe willen en hoe we de daarvoor noodzakelijke koers kunnen realiseren. Deze gezamenlijke zorgt voor draagvlak bij sportaanbieders en sporters.¹³ Dit plan van aanpak is ook tot stand gekomen door gesprekken met NOC*NSF, het Platform Ondernemende Sport (POS), sportaanbieders, het netwerk sleutelpersonen en verschillende kennisinstellingen zoals het Mulier Instituut en Movisie. Meer hierover is te vinden in het participatieverslag in de bijlage.

In Utrecht verwachten we dat alle sportaanbieders zich actief inzetten voor een positieve sportcultuur; met elkaar stellen we de norm. Iedere sportaanbieder is uniek, en het werken aan een sociaal veilige omgeving binnen de club kan dus voor iedere club anders zijn. We streven ernaar dat sportaanbieders ten minste **preventieve maatregelen** nemen en weten wat zij moeten doen **wanneer zich een incident voordoet**. Ze staan er niet alleen voor: we bieden ondersteuning op maat via drie actielijnen die zijn ontwikkeld met input van sportaanbieders en experts.

Deze actielijnen zijn:

1. Bekend maken van goede voorbeelden.
2. Zorgen voor de juiste ondersteuning om aan de slag te gaan.
3. Samen leren en verbeteren.

4.1 Inzetten op maatwerk en intrinsieke motivatie

Landelijk en lokaal bestaat in de politiek de behoefte aan het minder vrijblijvend maken voor sportaanbieders van sociale veiligheid. Volgens de hoofdlijnen van het Nationaal Sportakkoord II werken gemeenten toe naar een aantoonbaar sociaal veilige sport door sportaanbieders te stimuleren om te werken met de vier basiseisen.

Het verankeren van eisen in subsidievoorwaarden kan helpen bij het agenderen van sociale veiligheid en kan een houvast bieden voor sportaanbieders die hier voor het eerst mee aan de slag gaan. Tegelijkertijd weten we dat deze basiseisen alléén niet genoeg zijn.¹⁴ Over de werkelijke effectiviteit van de basiseisen in het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag is nog weinig bekend, en succesvolle implementatie hangt af van de gesprekken tussen sporters, trainers en toeschouwers en de acties die daaruit voortkomen.

Een verplichting brengt het risico met zich mee dat de gestelde eisen aan een positieve sportcultuur een papieren werkelijkheid blijven en verdere actie uitblijft omdat de vier basiseisen al als voldoende worden beschouwd. In gesprekken met sportaanbieders over dit plan van aanpak geven zij aan dat zo'n verplichting juist afleidt van de benodigde actie, en daarom zal stuiten op weerstand. We zetten daarom vol op het bieden van maatwerk aan sportaanbieders via drie actielijnen waarmee we het stimuleren van de intrinsieke motivatie de voorkeur geven boven het voldoen aan vooraf gestelde eisen. Sportaanbieders bepalen dus zelf de wijze waarop ze aan de slag gaan, wel sturen we op een minimum aan preventie en kennis over handelen bij een incident.

De vier basiseisen zijn dus niet de enige manier, we blijven ze wel stimuleren en monitoren via de monitoringstool die is ontwikkeld door NOC*NSF. Mocht deze manier van werken in 2026 onvoldoende resultaat boeken, dan kan verplichting opnieuw worden overwogen.

¹³ Mulier Instituut; V. Stevens & J. Steenbergen (2022): [Samenwerking, dialoog en zelforganisatie als kiemen van een positieve sportcultuur](#)

¹⁴ M. Meijerhof (2022) [Sociale veiligheid: harde eis of zachte vraag?](#)

4.2 Actielijn 1: Bekend maken van goede voorbeelden en bewustzijn vergroten

Doelstelling: Via 'naming en faming' worden sportaanbieders geïnspireerd om zelf te werken aan een positieve sportcultuur. Sportaanbieders die het goed doen worden uitgelicht. Positieve sportcultuur blijft continu op de agenda en sportaanbieders zien dit als fundament van de vitale sportaanbieder.

wat gaan we doen:

- (A) Op verschillende momenten in het jaar wordt via SportUtrecht aandacht besteed aan onderdelen van een positieve sportcultuur. Daarbij worden goede voorbeelden thematisch uitgelicht, denk bijvoorbeeld aan de Week van respect, Week tegen discriminatie en Coming out day.
- (B) We zetten communicatiekanalen in om goede voorbeelden zichtbaar te maken.
- (C) We geven sociale veiligheid een prominentere plek tijdens de Utrechtse Sportprijs.
- (D) SportUtrecht organiseert jaarlijks meerdere thema meet-ups. Dit zijn bijeenkomsten rondom een specifiek thema. Tenminste één daarvan zal gaan over een thema dat te maken heeft met een positieve sportcultuur. Hiermee inspireren we sportaanbieders en faciliteren we uitwisseling tussen verschillende sporten.

Foto: Juri Hiensch

4.3 Actielijn 2: Zorgen voor passende ondersteuning

Doelstelling: Sportaanbieders weten wat ze kunnen doen bij het werken aan een positieve sportcultuur. Het vinden van de juiste ondersteuning is makkelijk en het ondersteuningsaanbod sluit goed aan bij de behoefte van sportaanbieders. Sportaanbieders nemen ten minste preventieve maatregelen om incidenten te voorkomen en hebben afspraken gemaakt over hoe zij moeten handelen bij incidenten. Via gesprekken, netwerkbijeenkomsten en meet-ups worden ze continu uitgenodigd om aan de slag te gaan.

wat gaan we doen:

(A) SportUtrecht zorgt voor het samenbrengen van ondersteuningsaanbod via onder andere het sport- en beweegloket. Zo wordt het makkelijker voor een aanbieder om bij het juiste aanbod te komen. Er is veel aanbod vanuit verschillende organisaties zoals de sportbonden, Centrum Veilige Sport Nederland, de Academie voor Sportkader, discriminatie.nl (voorheen Artikel 1 Midden-Nederland) en het aanbod vanuit de aanpak straatintimidatie. Dit maakt het voor een sportaanbieder niet altijd overzichtelijk.

(B) In het ondersteuningsaanbod op de website van SportUtrecht worden de basiseisen sociale veiligheid geadviseerd als eerste stap. Via de monitortool van NOC*NSF houden we de ontwikkelingen bij. De basiseisen zijn nuttig, maar er is meer nodig voor een cultuurverandering.

(C) De adviesrol van SportUtrecht wordt verbeterd door de adviseurs te professionaliseren in basiskennis over sociale veiligheid, diversiteit en inclusie. Daardoor kan het thema positieve sportcultuur standaard onderwerp zijn in gesprekken met sportaanbieders.

(D) Discriminatie.nl ontwikkelt een antidiscriminatieprotocol voor sportaanbieders in opdracht van de gemeente. Dit protocol richt zich ook op preventieve maatregelen. Samen met Discriminatie.nl en SportUtrecht wordt dit protocol verspreid en beschikbaar gemaakt voor sportaanbieders. Het antidiscriminatieprotocol is één van de belangrijke preventieve maatregelen die sportaanbieders kunnen nemen.

(E) SportUtrecht maakt een handboek waarin sportaanbieders makkelijk concrete interventies en maatregelen kunnen vinden per pijler van de positieve sportcultuur.

(F) SportUtrecht brengt actief over preventieve maatregelen en ondersteuningsaanbod onder de aandacht.

4.4 Actielijn 3: Samen leren en verbeteren

Doelstelling: Een positieve sportcultuur is vanzelfsprekend. Sportaanbieders, SportUtrecht en de gemeente werken samen aan verbeteringen in de praktijk. We maken gebruik van eerder geleerde lessen, zorgen voor uitwisseling en leren samen.

Een positieve en sociaal veilige sportcultuur gaat over het gedrag van en tussen mensen. Dat kan zorgen voor spannende of ongemakkelijke gesprekken en die vragen om oefening. We creëren ruimte voor het opzoeken van die spanning, door samen dingen uit te proberen.

Foto: Juri Hiensch

wat gaan we doen:

(A) We verkennen met SportUtrecht wat de beste manier is voor het maken van een laagdrempelig platform waar sportaanbieders makkelijk en in een veilige omgeving praktische voorbeelden kunnen uitwisselen en elkaar onderling vragen kunnen stellen.

(B) Positieve sportcultuur wordt een standaard agendapunt tijdens bijeenkomsten van de Utrechtse sporttaknetwerken. SportUtrecht draagt zorg voor de agendering. Ieder jaar wordt per sporttaknetwerk besproken welke focus de sportaanbieders zelf willen kiezen en welke stappen zij willen zetten. Een goed voorbeeld is het voetbalnetwerk. Naar aanleiding van een stijging van het aantal incidenten op de velden zetten clubs zich gezamenlijk in om via een campagne respect op de velden te bevorderen. Daarnaast werken zij aan betere afspraken bij incidenten tussen verenigingen. Zij worden via het Utrechts Sportakkoord II ondersteund. Meer informatie over dit voorbeeld is te lezen in het eerste tekstvak hieronder.

(C) De werkgroep 'Gelijke kansen in de sport' is opgericht. Hierin werken de gemeente, SportUtrecht en Stichting sleutelpersonen Utrecht¹⁵ samen aan oplossingen en interventies die bijdragen aan gelijke kansen in de sport. Met de werkgroep wordt in 2024 gezamenlijk gewerkt aan het uitwerken en uitproberen van één van de geformuleerde interventies. Daarna wordt dit proces geëvalueerd en verkennen we hoe we hier vervolg aan kunnen geven. Meer informatie over dit voorbeeld is te lezen in het tweede tekstvak hieronder.

¹⁵ Stichting Sleutelpersonen Utrecht faciliteert inzet en werk van sleutelpersonen in Utrecht. Zij dragen bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Dit doen zij door problemen bij groepen en gemeenschappen in kaart te brengen, deze te agenderen of zich in te zetten om informatie over te brengen.

Samen leren en verbeteren 1: Netwerk voetbal

In de afgelopen jaar is in het netwerk voetbal gewerkt aan het verbeteren van het gedrag rond de velden. Dit is een goed voorbeeld van hoe we samen willen leren en verbeteren.

In 2022 is het Utrechtse Voetbal Convenant 'Samen voetballen in Utrecht' getekend. Daarin zijn afspraken gemaakt door de bestuurders van de 31 Utrechtse amateurvoetbalverenigingen, FC Utrecht, de KNVB, de gemeente en SportUtrecht over het terugdringen van excessen op de voetbalvelden. Clubs merkten een stijging van het aantal incidenten en ongewenst gedrag op de voetbalvelden, zo erg dat een toenemend aantal spelers zich niet meer veilig voelde of niet meer tegen bepaalde clubs wilden voetballen. Tijdens een bijeenkomst van het voetbalnetwerk in november 2023 is dit met verschillende voetbalverenigingen besproken, dit was aanleiding voor actie.

Zes Utrechtse verenigingen (VVU Ardahanspor, Elinkwijk, Hercules, Rivierwijkers, Kampong en PVC) zijn met ondersteuning van SportUtrecht in een werkgroep aan de slag gegaan met de opdracht: hoe kunnen we daadwerkelijk een stap in de goede richting zetten en de met elkaar gemaakte afspraken breed gedragen krijgen, om de sfeer bij voetbalverenigingen te verbeteren?

Gesteund via de subsidie 'Support samenwerking' uit het Utrechts Sportakkoord II, gaat de werkgroep nu aan de slag met het ontwikkelen van een campagne samen met het bedrijf Yellow Jersey. De campagne, die komend seizoen van start gaat, is bedacht door de werkgroep met als doel dat die door het hele netwerk wordt gedragen. Via de werkgroep wordt draagvlak gecreëerd voor het werken aan positief en sportief gedrag rondom de velden. Sportclubs weten elkaar dankzij het netwerk nu al beter weten te vinden wanneer er een incident plaatsvindt en positieve sportcultuur is een belangrijk onderwerp van gesprek tijdens de voetbalnetwerken.

De komende periode gaan de werkgroep en het netwerk voetbal verder aan de slag met het uitwerken en uitvoeren van de campagne.

Samen leren en verbeteren 2: Werkgroep ‘Gelijke kansen in de sport’

De in januari opgerichte werkgroep is een goed voorbeeld van hoe we via de actielijn leren en verbeteren samen werken aan een positieve sportcultuur.

De werkgroep bestaat uit SportUtrecht en de Stichting Sleutelpersonen Utrecht en de gemeente. De stichting is een netwerk van Utrechters die veel contacten hebben met diverse groepen inwoners van alle Utrechtse wijken. De betrokken sleutelpersonen zijn zelf op verschillende manieren betrokken bij uiteenlopende sporten en hebben zelf – en via hun achterban- ervaring met uitsluiting en discriminatie.

Foto: Juri Hiensch

Met gebruik van de methode Design thinking is in meerdere sessies gewerkt aan het definiëren en begrijpen van het volgende probleem: In de sport wordt discriminatie genormaliseerd, vooral in de competitiesport. Er bestaat handelingsverlegenheid om elkaar op dat gedrag aan te spreken. Hoe kunnen we dit oplossen?”

Deze probleemstelling en de daarop geformuleerde interventies zijn in een expertsessie¹⁶ besproken. Daaruit bleek dat het eigenlijk om twee samenhangende problemen gaat, namelijk van de normalisering van discriminatie en de handelingsverlegenheid.

De leden van de werkgroep hebben 50 mogelijke interventies verzameld en daar een ‘top 3’ uit gekozen:

- Het opzetten van een brede campagne waarvoor Utrechtse sleutelpersonen worden ingezet. Door per wijk de invloedrijkste sleutelpersonen in te zetten, gebruiken, komt de boodschap (geen ruimte voor discriminatie in de Utrechtse sport) optimaal over. De campagne focust op meer bewustwording door onder de aandacht te brengen wat discriminatie met iemand kan doen. Daarbij worden workshops georganiseerd over het leren aanspreken van elkaar op ongewenst gedrag en het praten hierover.
- Binnen de structuur van een sportvereniging wordt een ouder, begeleider, trainer/coach of sporter verantwoordelijk gemaakt voor het in een kleine omgeving bewaken van de positieve sportcultuur. De werkgroep biedt handvatten waar de ouders gebruik van kunnen maken.
- Focus op scheidsrechters als autoriteiten die zijn in te zetten om discriminatie en uitsluiting tegen te gaan. Bij het vervullen van deze kwetsbare rol moeten ze wel ondersteuning krijgen. Er wordt gebruik gemaakt van de voorbeeldfunctie van de scheidsrechter om een norm neer te zetten en goed gedrag te laten zien.

Deze drie interventies worden voor de zomer van 2024 nog verder uitgewerkt en uiteindelijk kiest de werkgroep één interventie om uit te voeren en te monitoren.

¹⁶ Voor meer informatie over de expertsessie, zie de bijlage.

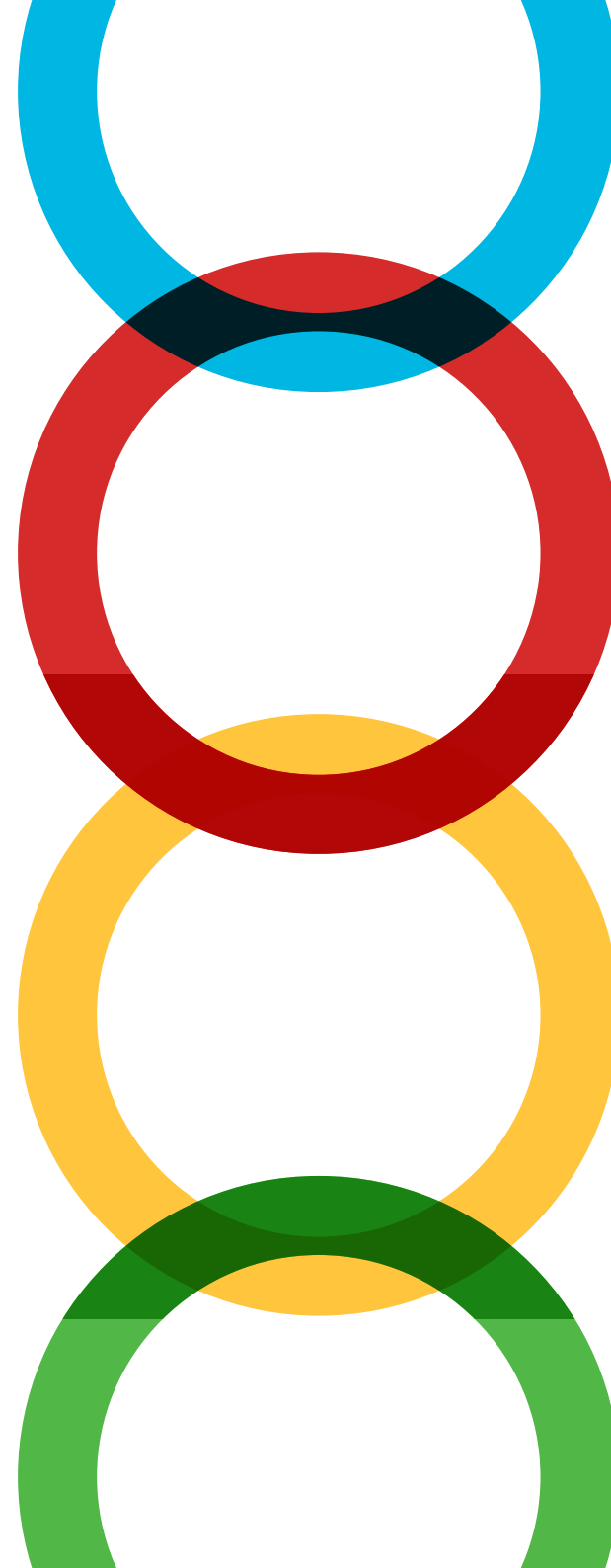
5. Financiën

Er zijn geen extra budgetten beschikbaar voor deze aanpak. Dat betekent dat de genoemde actielijnen worden gefinancierd uit bestaande middelen. Actielijn 1 en 2 zijn onderdeel van de basistaken van SportUtrecht en zijn onderdeel van hun opdracht. Sportaanbieders worden gestimuleerd om aan de slag te gaan bij actielijn 2 en 3, zij kunnen via de [Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht](#) subsidie aanvragen.

6. Monitoring

Dit plan van aanpak is een uitwerking van Sportakkoord II de monitoring van dit plan is daarom onderdeel van de monitoring van Sportakkoord II. Als gemeente participeren we in een pilot met het Mulier Instituut om dat via Outcome Mapping te doen. Het monitoringsplan wordt op dit moment in samenspraak met het Mulier Instituut ontwikkeld en we beginnen er in 2025 mee.

Bijlage

Participatieverslag Plan van aanpak Sociaal veilige sport

Bewoners, sportaanbieders, belangenorganisaties en experts zijn op verschillende manieren betrokken bij het maken van dit plan van aanpak en hun adviezen zijn verwerkt. De opgehaalde informatie wordt ook benut voor de te ontwikkelen nota Sport & bewegen in 2024. Er zijn verschillende participatieonderdelen geweest. Per participatieonderdeel wordt hieronder toegelicht wie eraan heeft deelgenomen, hoe geparticipeerd is, wat de inbreng was en hoe dit eventueel overgenomen is.

Co-creëren met SportUtrecht

SportUtrecht is als uitvoerende organisatie tijdens het hele proces van het plan van aanpak nauw betrokken. In hun reflectie op de samenwerking geven zij het volgende aan:

‘Als SportUtrecht hebben we nauw samengewerkt met de gemeente Utrecht bij de totstandkoming van het Plan van Aanpak Sociaal veilige sport. Ik heb deze intensieve samenwerking als erg fijn en open ervaren, waarbij sprake was van gelijkwaardige inbreng. Door deze samenwerking hebben we ervoor kunnen zorgen dat de actiepunten uit het plan van aanpak goed aansluiten bij de al bestaande dienstverlening van SportUtrecht en de behoeften van de Utrechtse sportclubs. Hiermee bouwen we voort op bestaande (succesvolle) structuren, en voorkomen we dat er veel nieuwe initiatieven worden afgevuurd op de Utrechtse sportclubs, waarvan bekend is dat ze anno 2024 al veel regeldruk ervaren.’

Co-creëren met de werkgroep ‘Gelijke kansen in sport’

In januari 2024 is de werkgroep ‘Gelijke kansen in sport’ samengesteld met als doel om samen met de stad discriminatie en uitsluiting in sport tegen te gaan. Er is gekozen voor co-creëren via design thinking, een methode voor

het oplossen van complexe problemen. Er zijn tot nu toe 5 sessies geweest. Na iedere sessie krijgen deelnemers een vraag mee die ze voorleggen aan hun achterban. Zo zijn meer inwoners indirect betrokken bij het creëren van gelijke kansen in sport.

In deze werkgroep nemen zeven sleutelpersonen van het Netwerk Sleutelpersonen Utrecht deel, die in contact staan met verschillende groepen in de stad. Velen sporten zelf en er zijn personen actief in een bestuur van een sportvereniging, werkzaam als pedagoog bij een sportclub of als trainer. Verschillende typen sporten zijn vertegenwoordigd: voetbal, korfbal en vechtsporten. Daarnaast nemen twee medewerkers van SportUtrecht deel en drie ambtenaren.

Met gebruik van de methode design thinking is in meerdere sessies gewerkt aan het definiëren en begrijpen van het volgende probleem: In de sport wordt discriminatie genormaliseerd, vooral in de competitiesport. Er bestaat handelingsverlegenheid om elkaar op dat gedrag aan te spreken. Hoe kunnen we dit oplossen? Deze probleemstelling en de daarop geformuleerde interventies zijn in een expertsessie¹⁷ besproken. Daaruit bleek dat het eigenlijk om twee samenhangende problemen gaat, namelijk van de normalisering van discriminatie en handelingsverlegenheid om elkaar op dat gedrag aan te spreken.

Om deze probleemstellingen op te lossen zijn 50 ideeën bedacht door de werkgroep en de achterban van het netwerk sleutelpersonen Utrecht. De 3 meest kansrijke oplossingen hebben een plek gekregen in het plan van aanpak sociaal veilige sport via actielijn 3 ‘samen leren en verbeteren’. Daarnaast wordt minimaal 1 idee geïmplementeerd en gemonitord na de zomer.

¹⁷ Zie de volgende paragraaf.

Stichting sleutelpersonen Utrecht geeft aan: *'Als participanten voelen we ons gehoord en serieus genomen. We zijn tevreden met de werkwijze en de autonomie om invloed te hebben, we hopen dat het huidige participatietraject een voorbeeld is voor toekomstige trajecten.'*

Raadplegen van experts met een expertsessie

Op 7 mei vond een expertsessie plaats met experts op het gebied van discriminatie, uitsluiting en sociale veiligheid in de sport. Er waren tien aanwezigen van de organisaties Movisie, Artikel 1 Midden-Nederland, Fairspace, Fyas, Mulier Instituut, SportUtrecht en een delegatie van de Stichting Sleutelpersonen Utrecht.

De experts zijn geraadpleegd over de resultaten van de werkgroep 'Gelijke kansen in sport'. Ook is voorgelegd hoe positieve sportcultuur aantoonbaar wordt gemaakt. De experts hebben de probleemstelling aangescherpt door deze te verdelen in twee probleemstellingen. Ze geven aan de problemen te herkennen. Ze vinden het goed dat er niet alleen geanalyseerd is, maar dat de werkgroep ook concreet iets gaat doen. Ze adviseerden de werkgroep om de ondersteuning goed te regelen, ook met betrekking tot de belastbaarheid van een sportaanbieder (wat kan je redelijkerwijs vragen van een vrijwilliger?). Een aantal experts heeft input gegeven via de mail op het plan van aanpak sociaal veilige sport. Hun suggesties zijn verwerkt en worden meegenomen in de werkgroep. De aanwezigen vonden het leerzaam om samen te reflecteren en spraken de behoefte uit om nog een keer langer samen te komen. Na de zomer wordt naar de mogelijkheden daarvan gekeken.

Raadplegen van NOC*NSF en POS (Platform ondernemende sportaanbieders)

Ons plan van aanpak is besproken met NOC*NSF en met de POS. Beiden zijn ondertekenaars van het landelijk Sportakkoord II. Zij hebben feedback gegeven en er is gekeken hoe we elkaar kunnen versterken. Zo is er in dit plan aandacht opgenomen voor het verschil in beschikbare regelingen voor sportverenigingen en anders georganiseerde sport. Sportverenigingen kunnen bijvoorbeeld wel gebruik maken van de regeling gratis VOG, maar ondernemende sportaanbieders kunnen dit niet.

Raadplegen van sportaanbieders

Op twee momenten zijn sportaanbieders in Utrecht uitgenodigd om mee te denken met de doelen van het plan van aanpak. De uitkomsten van beide sessies zijn via SportUtrecht teruggekoppeld.

Tijdens de SportUtrecht meet-up van 2023 is als eerste input opgehaald. Hieruit kwam naar voren dat er behoefte is om stappen te zetten in het verbeteren van de sociale veiligheid in de sport. Wel werd aangegeven dat er van sportaanbieders al veel wordt verwacht. Er werden zorgen uitgesproken over de extra inzet die dit vraagt van vrijwilligers. Ook werd er zorg uitgesproken over een 'afrekencultuur' door het verplicht stellen van bepaalde eisen (zoals de basiseisen sociale veiligheid), hiermee zou er minder ruimte zijn voor een veilige omgeving om te leren en verbeteren.

Op 25 maart 2024 is met verschillende sportaanbieders die zich al actief inzetten voor een positieve sportcultuur verder doorgepraat over de aanpak. Voor deze klankbordsessie is een verscheidenheid aan sportaanbieders uitgenodigd, om het plan vanuit verschillende sporten en type sportaanbieders te kunnen bekijken. Persoonlijk en via de nieuwsbrief van SportUtrecht zijn sportaanbieders uitgenodigd om mee te denken. In de eerste instantie werd gewerkt met het idee om een pilot 'Samen sociaal veilig' op te zetten om daarin samen met voorlopers een manier voor het controleren van de sociale veiligheid te ontwikkelen. Na feedback is ervoor gekozen om dit te verweven in bestaande processen waar de sporttaknetwerken al een grote rol in hebben. Dat is gedaan om de druk op sportaanbieders niet verder te vergroten en om sociale veiligheid te integreren in de dagelijkse gang van zaken. Daarnaast werd ook de behoefte uitgesproken om op een laagdrempelige manier uit te kunnen wisselen wat sportaanbieders doen om een positieve sportcultuur te bevorderen. SportUtrecht onderzoekt wat hier de beste manier voor is en dit komt terug in actielijn 2 van het plan.

Medewerkersparticipatie

Met collega's van het veiligheidsdomein is afstemming geweest over de verbinding tussen dit plan van aanpak en de aanpak straatintimidatie. De tools vanuit de aanpak straatintimidatie (toolkit, trainingen, communicatiemateriaal en lessenspakket) worden meegenomen in het aanbod waar sportaanbieders gebruik van kunnen maken. Ook met de collega's van inclusie is afstemming geweest over de gekozen actielijnen en keuzes voor participatie.

Vervolgafspraken

We blijven bewoners, sportaanbieders, partners en experts die we hebben gesproken betrekken bij ons beleid. Iedereen ontvangt een link naar het plan van aanpak en de verslaglegging van de participatie. De uitkomsten van participatie krijgen ook een plek in de te ontwikkelen nota sport. Deze wordt later dit jaar aan de raad geboden.

Colofon

Het Utrechts Sportakkoord 'samen sterker' is een breed samenwerkingsverband tussen 150 organisaties. Zij zetten zich samen in zodat iedereen in Utrecht in een veilige en plezierige omgeving kan sporten en bewegen. De rol van de gemeente is aanjagen en verbinden. SportUtrecht is uitvoeringspartner. Utrechtse sportaanbieders, maatschappelijke organisaties, initiatiefnemers, zorg- en welzijnsorganisaties en het onderwijs organiseren de activiteiten.

Uitgave gemeente Utrecht

Juni 2024

Opmaak

Public Cinema

Fotografie

Yuri Hiensch

Contact

www.sportakkoordutrecht.nl

Info@sportakkoordutrecht.nl